

woord & weg

inspiratie, informatie en opinie

+ **Nieuwe Kerk Utrecht**
vermenigvuldigde
door toestroom
jonge mensen

+ **Niels Gillebaard:**
"Volop kansen om
aan te sluiten bij
jongere generatie"

+ **Dilemma:**
kerkhoppende
jongeren

**Protestantse
Kerk**

Vindplaats van geloof, hoop en liefde

| Jong in de kerk

Allereerst: een gezegend nieuw jaar gewenst! Een jaar waarvan we verlangen dat alles weer 'normaal' wordt. Een jaar waarvan we hopen dat de kerken weer volstromen, we weer voluit kunnen zingen en elkaar weer kunnen ontmoeten na de dienst.

Jurjen de Groot
directeur
dienstenorganisatie

Zo helemaal aan het begin van het jaar staan we stil bij de vele nieuwe ambtsdragers die deze maand bevestigd worden. Het is bemoedigend dat duizenden mensen bereid zijn om hun tijd en energie te steken in Gods kerk. Samen met de classispredikanten en de classisbesturen hopen we hen en hun gemeenten van dienst te kunnen zijn. Geen vraag is ons te gek. Ik wens iedereen veel zegen voor het werk in de kerk!

We beginnen het nieuwe jaar met een verhaal van vermenigvuldiging. De Nieuwe Kerk in Utrecht startte eind vorig jaar een 'nieuwe vestiging'. Verrassend en hoopvol. En als u nu misschien denkt 'Poeh, dit is wel een hele positief verhaal, zo gaat het bij ons echt niet',

is daar het verhaal van ds. Niels Gillebaard. Hij richt zich in zijn werk op mensen tussen de 20 en 40 jaar, de zogenaamde millennials. Jonge mensen die opgegroeid zijn met de mogelijkheden van social media en daardoor soms gebukt gaan onder de dwang van de 'perfecte beeldvorming'. Hij zet hen, maar eigenlijk iedereen, met beide benen op de grond: "Te midden van al deze hooggespannen verwachtingen is er de christelijke boodschap dat Gods genade genoeg is. God is er altijd en jij bent goed zoals je bent."

Met die gedachte ga ik graag het nieuwe jaar in. 'God is er altijd en u / jij bent goed zoals u / jij bent'. Laat dat uw leidraad voor 2021 zijn!

TERUG NAAR DE KERN

Hoe de Nieuwe Kerk in Utrecht vermenigvuldigde

EEN GOED GESPREK

Kerk heeft volop kansen om aan te sluiten bij jongere generatie

ACTUEEL

The Passion 2021: voor iedereen dichtbij

HEER,

Jezus Christus,
U bent de rode draad in mijn leven
waarop ik mij richt
als ik verdwaald ben.

Als een touw
dat voorkomt dat ik in de afgrond stort.

Soms sterk en onbuigzaam,
dan weer teder en kwetsbaar
als een draad in een spinnenweb.

Draden die mij omvatten,
optillen,

vastketenen,

maar niet beperken.

Ze geven me houvast,

maar zitten los genoeg

om me mijn eigen weg te laten gaan,
die ik nooit alleen ga.

Heer, help mij,

laat die draad tussen U en mij
nooit breken!

Inge Gnau, 21 jaar, Duitsland

*(Bidden door jongeren uit de
hele wereld, Kok | Lannoo)*

&

- 8 Kerk&Zo
- 13 Special 'Nieuwe ambtsdragers'
- 18 **Van U is de toekomst:**
Jeltje Anna Schuurman
- 20 **De Kerkstraat** in Delden
- 21 **Column** ds. René de Reuver
- 22 Dilemma: **Is het erg dat
jongeren kerkhoppen?**
- 27 Vacatures
- 28 **Het profiel** van Ellen Sonneveld

Hoe de Nieuwe Kerk in Utrecht vermenigvuldigde

“We moeten de groei
niet voor onszelf
houden”

Door een toeloop van met name jonge mensen barstte de Nieuwe Kerk in Utrecht uit haar voegen en ging onlangs splitsen. Wat is haar geheim?

In de jaren negentig van de vorige eeuw, met nog maar zo'n 40 meestal oudere bezoekers, leek het erop dat de Nieuwe Kerk zou moeten sluiten. Een van de voorgangers van ds. Dirk de Bree (42), wijlen dominee Wim Bouw, berustte daar niet in. Met zijn vrouw ging hij bidden voor groei. Er ontstond een kleine gebedsbeweging. Ook bezocht het echtpaar met een paar gemeenteleden de jonge mensen in de wijk om ze te betrekken bij kerkelijke activiteiten. Langzaam groeide de gemeente, en ontwikkelde zich vooral de laatste decennia tot de levendige Nieuwe Kerk anno 2020.

ds. Dirk de Bree

De aantrekkingskracht van deze gemeente zit in een mix van kenmerken die maakt dat veel – vooral jonge – mensen zich aangetrokken voelen. In de Nieuwe Kerk noemen ze dat 'het DNA' van de kerk. Dat ziet er zo uit:

1. Tot eer van God
2. Jezus centraal
3. Ruimte voor verschil
4. Iedereen telt mee
5. Ten dienste van stad en omgeving

“We wilden onze groei ‘weggeven’ aan een andere gemeente”

1. Tot eer van God

Ds. Dirk de Bree en ds. Lydia Kansen zijn samen verbonden aan de Nieuwe Kerk. De Bree vertelt: “Er kunnen 550 mensen in het gebouw, maar niet iedereen komt elke zondag, dus misschien hadden we inmiddels wel 700 of 800 kerkgangers. Dan komt er een moment: wat nu? Gebed was tijdens die afweging heel belangrijk. We hebben echt willen luisteren naar wat Gods Geest ons te zeggen heeft. Via het bijbellezen – ‘maak alle volken tot mijn leerlingen’ –, reacties op gemeenteavonden en onze eigen gedachten kwamen we tot een visie. We moeten de groei niet voor onszelf houden, met nog een derde voorganger en nóg meer diensten, maar de groei ‘weggeven’ aan een andere gemeente, dus: vermenigvuldigen.”

2. Jezus centraal

Geloofsgroei en daarbij het gebruik van eigentijdse media zijn belangrijke speerpunten. Uit het Visiestuk Werkgroep Groei: ‘De prediking focust op Jezus, met ruimte voor de Geest en aandacht voor de Bijbel. De preek heeft een belangrijke plaats in de eredienst. Gemeentelieden waarderen een goed eigentijds verhaal, waarin Christus centraal staat. Het gaat om een boodschap waarin de Bijbel wordt uitgelegd en betrokken wordt op het dagelijks leven. (...) Ook is de eigentijdse vorm waarin deze gebracht wordt van belang. Dit betreft bijvoorbeeld taalgebruik, liturgie en liturgische vormen, en de mix van traditioneel en modern.’

3. Ruimte voor verschil

De groei van de Nieuwe Kerk heeft ook te maken met de diverse christelijke studentenverenigingen in Utrecht. Studenten nemen elkaar mee naar de Nieuwe Kerk en blijven

Emma Veerbeek

ook na hun studententijd actief. Mede daardoor is de groep jonge, welgestelde en hoog opgeleide mensen sterk vertegenwoordigd en dat is opmerkelijk.

Emma Veerbeek (23) is meegenomen door een zus en door leden van de christelijke studentenvereniging Navigators. De ontspannen sfeer en de verbinding tussen verschillende tradities spreekt haar aan. “Ik heb vroeger gekerkt in een evangelische gemeente, een pinksterkerk en een gereformeerde kerk. Alles daarvan komt hier samen. Er zijn diensten met een muziekband, en met nadruk op worship en aanbidding. Maar we zingen ook psalmen en gezangen bij het orgel. Er is ruimte voor verschillende meningen op basis van de Bijbel. Kinder- en volwassendoop en kinderen opdragen, het is allemaal mogelijk,” vertelt een enthousiaste Emma, die onlangs in het nabijgelegen park gedoopt is.

4. Iedereen telt mee

Uit het Visiestuk Werkgroep Groei: ‘Er is ook ruimte voor de enkeling. Er wordt bewust geïnvesteerd in pastoraat en rond iedere kerkdienst is er de mogelijkheid om ministry (het evangelie) te ontvangen. De zondagse diensten zijn inmiddels zo vol, dat het onmogelijk is om iedereen te kennen. Het kringwerk zorgt voor verbinding.’

5. Ten dienste van stad en omgeving

Al in de tijd van dominee Bouw was de Nieuwe Kerk op de wijk gericht, vertelt Dirk

In gesprek

- kinder/tienernetwerk (Maartje)
- communicatie (Arie)
- eredienst en muziek (Jan-Maarten en Ineke)
- welkom/pastoraat (Dachet)
- gebed (Bianca)
- kerk naar buiten (Dink)
- praktische faciliteit (Elke/Therese/Annelise)
- zwing (Annetje)

de Bree. Dat heeft zich uitgebreid naar de stad en verdere omgeving. “Veel van onze gemeenteleden zijn individueel betrokken bij allerlei initiatieven, bijvoorbeeld in nachtopvang en asielzoekerscentra, of om armoede of eenzaamheid te bestrijden.”

Uit het visiestuk: ‘We willen kerk zijn in buurt en stad. Gemeenteleden worden in diverse cursussen toegerust tot een ‘missionaire levensstijl’ en missionaire activiteiten in woord en/of daad. De Marriage Course, discipelschaps cursussen en de Alphacursus zijn hier voorbeelden van.’

Vrijwilligheid

Al deze aspecten – het is Gods werk, benadrukt De Bree - hebben geleid tot een niet te stuiten groei. Hoe ging het verder? In de naastgelegen wijk staat de Wilhelminakerk, vertelt de predikant. “Deze gemeente heeft met ongeveer 50 kerkleden last van krimp en vroeg om hulp. Wij wilden dat wat bij ons goed werkt met hen delen.” Zo’n 100 tot 150 leden van de Nieuwe Kerk stapten over naar de Wilhelminakerk. Het is geen ‘overname’ maar een samenwerking: de Wilhelminakerk behoudt eigen diensten, eens in de twee weken, en de nieuwe groep is begin november 2020 in dit gebouw als zelfstandige gemeente gestart met wekelijkse diensten en het DNA van de Nieuwe Kerk. Volgens De Bree is er van bezwaren of moeiten geen sprake geweest; in het proces is de hele gemeente meegenomen en alles gebeurde op basis van vrijwilligheid.

“Door een nieuwe start met een klein groepje leer je elkaar goed kennen”

Overgestapt

Marieke Kruithof-de Rooij (27) maakte samen met man Rikjan en dochter Saar de overstap naar ‘de nieuwe vestiging’. Ze wonen vlak bij de Wilhelminakerk. “Naar de kerk gaan in je eigen wijk is het mooiste, vooral voor de kinderen. Door zo’n nieuwe start met een klein groepje leer je elkaar ook goed kennen, want daarvoor was de Nieuwe Kerk eigenlijk te massaal geworden. Het voordeel van een kleine groep is ook dat je niet afwacht tot een ander iets doet, maar samen oppakt wat nodig is. Dat de nieuwe vestiging in onze wijk is gekomen, zien wij als gebedsverhoring.”

Op 8 november 2020 vond de eerste dienst in de Wilhelminakerk plaats, op 15 november werd dochter Saar er gedoopt: het begin van een nieuwe ‘vermenigvuldiging’. 🐦

Veertigdagentijd- kalender 2021

De veertigdagentijdskalender 'Ik ben er voor jou' daagt uit tot bezinning in de veertig dagen op weg naar Pasen. U kunt een gratis exemplaar aanvragen via petrus.protestantsekerk.nl/veertigdagentijdskalender. Wilt u als kerk uw gemeenteleden verrassen met de nieuwe kalender? Vanaf twee exemplaren kost de kalender 1 euro per stuk. Te bestellen via petrus.protestantsekerk.nl/kalender2021bestellen.

Paasgroet naar gedetineerden

In Nederlandse gevangenissen ontvangen gedetineerden een paasgroetenkaart tijdens een zondagse kerkdienst voor Pasen. Zij kunnen zelf ook weer een kaart naar iemand sturen. Wilt u meedoen met deze kaartenactie, kijk dan op protestantsekerk.nl/paasgroetenactie.

PSALMENPODCAST

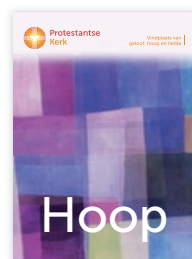
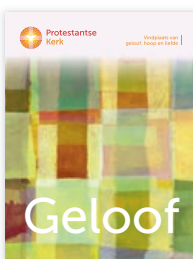
Blijf kalm met een psalm

Elke werkdag verschijnt de podcast *Blijf kalm met een psalm* waarin telkens een nieuwe psalm centraal staat met daarbij een korte meditatie. Alle 150 psalmen komen aan bod. Voor meer informatie over abonneren op de podcast zie blijfkalmmeteenpsalm.nl.

BOEKJES

Geloof, Hoop en Liefde

Op veler verzoek zijn de boekjes *Geloof, Hoop en Liefde* herdrukt. Deze hardcoverboekjes bevatten citaten uit de Bijbel, uitspraken van 'mensen van naam' en gedicht- en liedteksten van bekende schrijvers. Met prachtige foto's en illustraties zijn ze zeer geschikt om cadeau te doen, aan een ander of aan uzelf. De prijs is € 4,- per stuk, vanaf 10 exemplaren € 3,50 per stuk, vanaf 25 exemplaren € 3,- per stuk. Bestellen via protestantsekerk.nl/webwinkel of **(030) 880 18 80**.

Leestips

Confessionele Beweging

De Confessionele Vereniging en de Vereniging Confessioneel Gereformeerd Beraad zijn sinds oktober gefuseerd en gaan nu samen verder als 'Confessionele Beweging'.

Meer informatie op
confessionelebeweging.nl.

Inspiratiesessies Jong Protestant

Iedere maand organiseert Jong Protestant een interactieve inspiratiesessie over een actueel onderwerp in het jeugdwerk. Deskundigen delen hun kennis en er komen veel ervaringen van andere gemeenten voorbij. De eerstvolgende sessies zijn op 12 januari en 10 februari. Meld u gratis aan via jongprotestant.nl.

Week van gebed

Van 17 tot en met 24 januari vindt de Week van gebed 2021 plaats. Het thema is #blijfinmijnliefde. Kijk op weekvangebed.nl voor de materialen bij deze week.

+ Op zoek naar vreugde in het ambt

Voor de Artiosreeks van de Gereformeerde Bond schreef P. J. Vergunst samen met anderen *Op zoek naar vreugde in het ambt*. Het wil ambtsdragers toerusten om hun taak met vreugde te (blijven) verrichten. Voor bespreking in kerkenraden zijn gespreksvragen toegevoegd. Verkrijgbaar in de boekhandel.

Uitgeverij Groen, €13,99

+ Grote Genade!

Boek van de hand van dr. Martin L. van Wijngaarden, luthers predikant en onderzoeker Luthers erfgoed, met als ondertitel *Lutheranen en de Bijbel*. *Van Martin Luther tot een proeve van de Bijbellespraktijk in Nederland*. Luther vertaalde niet alleen de Bijbel, hij ontwikkelde een bijbeluitleg waarin genade centraal staat. Hoe ging het verder? Boek in twee delen, waarin aandacht voor de gelovige praktijk bij Nederlandse lutheranen. Verkrijgbaar in de boekhandel.

Stichting Lutherse Uitgeverij en Boekhandel,
ISBN 9789087262679, €17,50

Heeft u
een vraag?

(030) 880 18 80
info@protestantsekerk.nl

U kunt met elke vraag bij ons terecht

Ons uitgangspunt is dat we u binnen 48 uur (op werkdagen) van een bruikbaar antwoord voorzien. Bij vragen om informatie geven we die. Wilt u dat we met u meedenken, dan doen we dat. Bent u op zoek naar andere gemeenten met vergelijkbare vragen (en oplossingen!), dan brengen we u met hen in contact. Wilt u dat iemand u in uw gemeente begeleidt om een vraagstuk op te lossen, dan doen we u daarvoor een suggestie.

ma. t/m do.
9.00-21.00
vr. 09.00-16.00

Kerk heeft volop kansen om aan te sluiten

bij jongere generatie

Ds. Niels Gillebaard:

“Millennials
starten bij
de eigen
ervaring”

Er liggen volop kansen voor de kerk om vormen te vinden die aansluiten bij de jongere generatie, is de overtuiging van ds. Niels Gillebaard. “Jonge mensen zijn vol van een verlangen waar ze enthousiast door worden en inspiratie van krijgen. Dat probeer ik aan te boren.”

Niels Gillebaard is met zijn 36 jaar zo'n millennial, opgegroeid in de 21e eeuw. Hij is online-predikant bij MijnKerk.nl, het digitale platform van de Protestantse Kerk, vol podcasts, blogs en vlogs gericht op dertigers en veertigers. Daarnaast is hij gemeentepredikant in Heerhugowaard, met een speciale opdracht voor de jongere generaties.

Wanneer is iemand een millennial?

“Als je tussen de 20 en 40 jaar bent. Je behoort tot de eerste generatie die opgroeide met internet en smartphones. In het algemeen heb je het goed voor

elkaar. Je bent gewend aan beeldvorming, via sociale media. Tot half maart dit jaar reisde je moeiteloos en betaalbaar de hele wereld rond. Je bent gewend aan een veelkleurig en dynamisch leven. Je bezoekt concerten en meerdaagse festivals, met hippe koffie-spots en foodtrucks. Veel beleven en dat laten zien op social media is karakteristiek voor de millennial-generatie.”

“De Bijbel is een boek van imperfecte mensen met wie God Zijn weg gaat”

Klinkt spannend. Hoe verhoudt zich dat met het kerkelijk leven?

“De wereld van millennials en het leven in de kerk kunnen als compleet anders worden ervaren, maar vergis je niet. De christelijke traditie is een enorm rijke, veelkleurige traditie. Het is van alle tijden dat de kerk zich moet leren verhouden tot de omringende cultuur. Ik zie het als een kracht van het christendom dat dat altijd gelukt is. De kerk heeft volop kansen om vormen te vinden die aansluiten bij de jongere generatie.

In mijn werk in Heerhugowaard begin ik bij het individu. Ieder mens koestert hoop, een verlangen waar je enthousiast door wordt en inspiratie van krijgt. Jonge mensen zijn daar vol van. Dat probeer ik aan te boren.”

Waar leidt dat toe?

“Ik organiseer hier een groep mensen van mijn leeftijd en vroeg hen: ‘Waar word jij enthousiast van?’ Iemand antwoordde: ‘Van Down to Earth, een Netflix-serie over duurzaamheid van acteur en zanger Zac Efron.’ Samen keken we de serie. Dat bracht ons op een prachtig gesprek over hoe wij de klimaatcrisis ervaren en wat je zelf kunt doen. Heel bevlogen. Dat bracht ons bij Genesis. God schiep de aarde en ziet dat het goed is, maar het gaat al snel mis. Wij starten bij de eigen ervaring en ontdekken wat de christelijke traditie daarbij te vertellen heeft. Geen algemeen aanbod dus en maar hopen dat ze komen. Iemand wilde naar de

“Het hoort bij kerk-zijn om nieuwe vormen te vinden”

gemeenschap van Taizé in Frankrijk. Een week lang werden we ondergedompeld in de ervaring van een oecumenisch klooster met gesprekken, vieringen en ontmoetingen. Taizé is een soort festival *avant la lettre*: tentjes, muziek, beleving, andere mensen leren kennen.”

En een stilte van acht minuten in de viering.

“Precies, dat is een andere kant van deze generatie. Jongeren ervaren een enorme druk om het in de wereld te maken en dat te laten zien op hun Insta-account. Je swipet, ziet hoe goed anderen het doen: in de zon, lachend, met andere vrolijke mensen. Een perfect leven. Daar moet jij aan voldoen. Ook met een drukke baan, een zware hypotheek, kinderen, zorg voor ouders.

Te midden van al deze hooggespannen verwachtingen is er de christelijke boodschap dat Gods genade genoeg is. God is er altijd en jij bent goed zoals je bent. Het hoeft allemaal niet zo flitsend en meeslepend. Je realiseert jezelf ook in de stilte, zoals Jezus de stilte zocht. Zoals de profeet Elia God ontmoette in het ruisen van de wind, ‘een stem van een zachte stilte’. Zo zijn kerken voor jongeren een veilige, vrije plaats waar zij tot rust kunnen komen. Waar ze elkaar kunnen ontmoeten in een nieuw netwerk. De kerk biedt gemeenschap, tafelgemeenschap, in een samenleving die individualiseert en waar eenzaamheid onder jongere mensen groeit.”

In een wereld waarin je gelukkig moet zijn, weet de kerk dat het leven deuken en butsen kent.

“Het lijden hoort bij het leven, je neemt het op je. Jezus is de mens die wij volgen, de Heer. Hij nam het kruis op zich. In het op je nemen van het lijden zit de verlossing, de genade. De christelijke boodschap is krachtig. Het accepteert het bestaan volledig, ook de donkere kanten ervan. Tegelijk roept het iedereen individueel op om het hele bestaan op je te nemen en met elkaar de weg te gaan, vrijwillig. Het kan een verademing zijn om te ervaren dat lijden, tegenslag en verdriet er mogen zijn in de gemeenschap. De Bijbel is een boek van imperfecte mensen. Juist met die mensen gaat God Zijn weg.”

Gods genade tegen het gevoel te falen. Stilte tegen stress. Gemeenschap tegen eenzaamheid. Troost in het lijden. Hoe pakken we dat aan?

“De energie en de kracht zitten in elk mens, begin daar. Zolang je authentiek blijft, komt het goed. Het hoort bij kerk-zijn om nieuwe vormen te vinden. Het protestantse kerkmodel is een model van onderop. Lokale gemeenten maken hun eigen keuzes.

Jezus begon ook gewoon met een groepje leerlingen die Hij ontmoette en uitkoos. Met hen ging Hij een weg dwars door het land. Het moet een geweldig avontuur zijn geweest voor de jonge mensen van toen, als Hij vertelde over het komende Koninkrijk. Mensen genezen, mensen helpen, het brood breken met elkaar, naar de grote stad Jeruzalem.

In Heerhugowaard kwamen we op het idee om een wandeling door de duinen te maken, een korte pelgrimage. Gitaar mee, iets te eten. Kaars aansteken, lied zingen, verhaal vertellen.

Ik wil van de kerk een ruimte maken waarin mensen in allerlei vormen, op allerlei manieren worden aangesproken door het Woord van God. Waarin iedereen zijn of haar eigen passie of verlangen kan delen met anderen. Die kracht, die passie zit in individuele mensen zoals jij en ik.”

Nieuwe ambtsdragers

Kerkenraad geeft in vier ambten leiding aan de gemeente

In veel protestantse gemeenten vindt in de maand januari een 'wisseling van de wacht' plaats: ambtsdragers treden af, nieuwe worden bevestigd. Hoe zit het ook alweer met de verschillende ambten in de kerkenraad? En hoeveel ambtsdragers heeft een gemeente nodig?

De Protestantse Kerk is een *presbyteriale* kerk waarin de leiding van een gemeente is toevertrouwd aan het *presbyterium*, letterlijk 'vergadering van oudsten' ofwel de kerkenraad. Daar komen de ambten bijeen. Samen geven zij leiding aan de gemeente. Besluiten worden in gemeenschappelijk beraad genomen.

Om aan alle basistaken van een gemeente inhoud te kunnen geven, dient een kerkenraad te bestaan uit alle ambten. Er zijn er drie: het ambt van predikant, van ouderling en van diaken. De ouderling-kerkrentmeester, belast met beheerstaken, is een specialisatie binnen het ambt van ouderling. De kerkorde benoemt de ouderling-kerkrentmeester als vierde ambt apart. In de kerkenraad moeten deze vier ambten worden vervuld. Gezien het takenpakket van een gemiddelde gemeente is vier ambtsdragers als 'leiders van de gemeente' echter te weinig. Het kerkordelijk minimum voor de kerkenraad is daarom gesteld op een predikant, twee ouderlingen, twee ouderlingen-kerkrentmeesters en twee diakenen.

Alle ambten vervullen

Kleine gemeenten die structureel niet aan dit minimum van zeven ambtsdragers kunnen

voldoen, kunnen overleggen met het breed moderamen van de classicale vergadering hoe de basistaken van de gemeente met een kleinere kerkenraad toch naar behoren kunnen worden uitgevoerd. Het breed moderamen kan aanvullende maatregelen nemen, zoals ambtsdragers uit naburige gemeenten inschakelen of samenwerking met andere gemeenten zoeken. Het minimumvereiste voor het aantal aanwezige ambtsdragers om als kerkenraad besluiten te kunnen nemen (het quorum) is drie personen.

Volop in beweging

De Protestantse Kerk kent een 'mozaïek van kerkplekken'; in de afgelopen jaren zijn ruim 250 nieuwe initiatieven gestart, zoals pioniersplekken, kliederkerken, leefgemeenschappen en monastieke initiatieven. Zijn voor deze initiatieven ook ambten nodig en zo ja, welke? Kan een kerkenraad uit ambtsdragers en niet-ambtsdragers bestaan? De discussie over de kerkordelijke kaders voor de kerkenraad is volop in beweging.

Kijk op protestantsekerk.nl/kerk2025 voor meer informatie

Nieuwe ambtsdragers

Veel gemeenten worstelen met het vinden van nieuwe ambtsdragers. In Ermelo en Vriezenveen leverde een bezinningsproces ideeën op die werken. "Maak het ambt niet ingewikkelder dan het is."

Ermelo:

"Ambten zijn een gedeelde verantwoordelijkheid"

Hoe maak je het ambt behapbaar voor een nieuwe generatie met een druk leven? De Oude Kerk in Ermelo betrok de hele gemeente bij het gesprek hierover. Het resultaat: meer maatwerk én meer betrokkenheid.n

Het was 2017 toen Peter Verbaan - tot september 2020 predikant van de Oude Kerk - het vertrek van maar liefst de helft van de kerkenraad zag naderen. Het vormde de aanleiding voor een intensief bezinningsproces in de gemeente, vertelt hij. "Het is niet makkelijk om nieuwe ambtsdragers te vinden, vooral het ambt van ouderling is lastig te vervullen. We zijn - eerst binnen de kerkenraad, later in een gesprek met meer gemeenteleden - gaan inventariseren wat mensen tegenhoudt om als ambtsdrager te gaan dienen. Tijd bleek daarbij een belangrijke factor. Mensen bleken bijvoorbeeld bang dat een ambt uiteindelijk toch méér vraagt dan van tevoren wordt geschetst."

Wat volgde was een bezinning op het ambt. Verbaan: "Met de nota Kerk2025 in de hand hebben we gezegd: wat is de kern van de kerk en van het ambt? En wat is in de loop van de tijd zo gegroeid en kunnen we 'afpellen'?

Is het bijvoorbeeld wel nodig dat er in elke commissie een ambtsdrager zit? We hebben vervolgens behapbare taakomschrijvingen geformuleerd: dit is wat we van een ambt of taak verwachten, en dit is wat er niet meer bijhoort. Zo konden we tegen nieuwe ambtsdragers zeggen: er zijn geen verborgen extra taken meer die straks opeens van je gevraagd worden. Uiteindelijk konden we met de nieuwe taakomschrijvingen in de hand zeven van de negen vacatures vervullen."

Het betrekken van een bredere kring van gemeenteleden bij het gesprek over de ambten was een belangrijk onderdeel van het proces, benadrukt Verbaan. "Dat leidde ertoe dat de verantwoordelijkheid voor het vervullen van de vacatures nu breder gevoeld wordt in de gemeente. Meer gemeenteleden beseffen: de kerk heeft ambtsdragers nodig, en dat is een verantwoordelijkheid van ons allemaal."

Vriezenveen:

“Benut de talenten die er zijn”

In Wijk Oost van Hervormd Vriezenveen starten veel ambtsdragers al jong en blijven bovendien lang betrokken. “Je moet het ambt niet ingewikkelder maken dan het is.”

Wat wil je graag en waar ben je goed in?

Dat is een belangrijke vraag in de Hervormde Gemeente Vriezenveen, aldus pastoraal ouderling Couzijn Bos. “Tijdens huisbezoeken vragen we jonge mensen: wat verwacht je van de kerk? Maar ook: wat mag de kerk van jou verwachten? En als je iets wilt doen, wat zijn dan je wensen en je vaardigheden?” Zelf werd Bos al jong bevestigd als diaken. “Het ambt van diaken - en ook dat van kerkrentmeester - is heel geschikt om zonder veel ervaring op te pakken. Je ervaart dan vanzelf dat je gewoon jezelf kunt zijn en dat het vervullen van een ambt niet ingewikkeld hoeft te zijn. Vervolgens is de drempel minder hoog om later ook een ambt als dat van pastoraal ouderling op te pakken.”

Veel ambtsdragers in Vriezenveen blijven acht of zelfs twaalf jaar betrokken. Dat past bij het Twentse karakter, zegt Bos, maar het heeft óók te maken met een goede begeleiding. “Elke nieuwe ambtsdrager krijgt een ‘buddy’ om vragen aan te kunnen stellen. We organiseren bij de start van meerdere nieuwe ambtsdragers altijd een cursus, waar ‘veteranen’ over hun ervaringen vertellen. En rond benoemingsrondes - in principe elke twee jaar - stellen we steeds de vraag: past wat je doet nog bij wie je bent?” Neem mogelijke belemmeringen zoveel mogelijk weg, is zijn advies. “Het helpt als er ruimte is om een eigen invulling te geven aan het ambt. Als iemand het lastig vindt om hardop te bidden voorafgaand aan een kerkdienst of ter afsluiting van een vergadering, kan een ander dat prima doen. Zo leren we van elkaar en benutten we de talenten die er zijn.”

“Beetje in het diepe gegooid”

“Ik had me al weleens afgevraagd of het ambt iets voor mij zou zijn, en had besloten ‘ja’ te zeggen als die vraag zou komen. Ik heb al verschillende dingen gedaan in de kerk, zoals zondagsschool en mentorcatechese. Het ambt van ouderling sluit daarbij aan, en ook bij mijn werk als orthopedagoog waarin ik veel te maken heb met het gedrag van mensen. Gebeurtenissen in het recente verleden hebben ook bijgedragen aan het kunnen aanvaarden van het ambt.

Het volgen van de cursus nieuwe ambtsdragers van de dienstenorganisatie was een

goede basis. Maar dan komt de praktijk, en daarin voel ik me een beetje in het diepe gegooid. Waar ik in mijn werk alles tot in de puntjes voorbereid, wordt er in het huisbezoek een groot beroep op mijn zelfstandigheid gedaan en word ik nog weleens verrast door zaken waar ik nog niet aan had gedacht. Ik moet er dus een beetje inkomen, maar heb al heel mooie ervaringen gehad. Veel ouderlingen zien op tegen de gesprekken die ze moeten voeren, maar ik voel dat God me de kracht geeft om het te kunnen doen.”

Egbert Jan Keus (39), sinds een half jaar ouderling in de Hervormde Gemeente Putten, wijk 2

“Ik moest mijn rol vinden”

Toen ik gevraagd werd voor het ambt aarzelde ik een beetje omdat ik nog zo jong was, maar ik stond er wel voor open en ik vond het ook wel een eer. In mijn gemeente in Friesland, waar ik vandaan kom, was ik altijd actief geweest in het jeugdwerk, dus het trok me ook. Ik moest veel zelf uitvinden. Er is wel een handboek waarin o.a. je rol in de kerkdienst wordt beschreven, maar bijvoorbeeld niet wat er van je

verwacht wordt in de kerkenraad. Daar moest ik echt mijn rol vinden. In hoeverre vertel ik daar waar ik mee bezig ben? En hoeveel is mijn mening waard? Ik heb het daar wel lastig mee gehad. Ik weet dat er trainingen zijn, maar die zijn me niet aangeboden vanuit de kerkenraad. Ik heb veel aan mijn vader die verschillende functies binnen de kerk heeft bekleed. Hij is mijn encyclopedie. Ik heb in de kerkenraad weleens aangegeven dat begeleiding handig is. Het kan dus beter.”

Anna-Marijke Westerbeek (24), sinds twee jaar jeugdouderling in de Protestantse Gemeente Hengelo

Ondersteuning voor (nieuwe) ambtsdragers

Training 'nieuwe ambtsdragers'

Hoe zit het met de kerkorderegels? En welke verantwoordelijkheden heb ik als ambtsdrager? De training 'nieuwe ambtsdragers' vormt, ook als u niet meer helemaal nieuw bent als ambtsdrager, een goede introductie op het ambt. In deze training ontwikkelt u een duidelijke visie op het ambt en leert u wat u moet weten over regels en verantwoordelijkheden.

protestantsekerk.nl/training

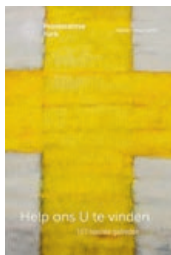
Magazine 'woord&weg'

Onmisbaar voor iedere ambtsdrager, nieuw of niet: woord&weg, bedoeld om ambtsdragers te inspireren en informeren. Het blad verschijnt negen keer per jaar en is gecombineerd met Jong Protestants, Diakonia of Op weg, ontmoeting met het jodendom. Wijs uw collega-kerkenraadsleden op dit gratis magazine. Zij vragen binnen 1 minuut via protestantsekerk.nl/magazine een abonnement aan en worden daarvoor negen keer per jaar geïnspireerd voor hun taak in de kerk.

GRATIS VOOR NIEUWE AMBTSDRAGERS:

Gebedenboek

Attendeer de nieuwe ambtsdragers in uw gemeente op dit aanbod. Zij kunnen gratis het gebedenboek *Help ons U te vinden* aanvragen, een boek met ruim honderd gebedsteksten, te gebruiken bij openingen van bijeenkomsten of pastorale ontmoetingen. Aan te vragen via protestantsekerk.nl/gebedenboek.

Wekelijkse nieuwsbrief

De wekelijkse nieuwsbrief van de Protestantse Kerk staat boordevol inspirerende en nuttige informatie voor ambtsdragers: nieuws, dienstverlening, materialen, trainingen. Schrijf u in op protestantsekerk.nl/nieuwsbrief.

Leiderschap met lef

'Tien kansen voor de ambtsdrager', boekje dat ondersteunt bij de leidinggevende taak van de kerkenraad. Het gaat onder meer in op de spiritualiteit van de kerkenraad, het ontwikkelen van een waarderende houding, leidinggeven aan verschillen, leidinggeven in een veranderende context, de samenwerking tussen ambtsdragers en de communicatie met de gemeente. Met verwerkingssuggesties. Voor € 1,50 te bestellen via protestantsekerk.nl/webwinkel.

De dienstenorganisatie ondersteunt alle vrijwilligers en professionals die actief zijn in de Protestantse Kerk, u kunt met elke vraag terecht. Het uitgangspunt is dat u binnen 48 uur (op werkdagen) een bruikbaar antwoord ontvangt. Bereikbaar maandag - donderdag van 09.00 - 21.00 uur; vrijdag van 09.00 - 16.00 uur via info@protestantsekerk.nl of (030) 880 18 80.

ENERGIE VOOR KERKEN

Bedankt voor uw deelname!

Ruim 3.500 kerken en kloosters doen al zes jaar mee met het inkoopcollectief Energie Voor Kerken.

Dankzij uw deelname kopen we gezamenlijk voordelig groene energie in bij Greenchoice, de huidige energieleverancier van het collectief.

Uw voordelen

- Scherpe groene energietarieven voor elektriciteit en gas
- Uitstekende contractvoorwaarden
- Transparante dienstverlening
- Optimale persoonlijke service

Ook interesse?

U kunt maandelijks instappen in het collectief. Kijk voor meer informatie op www.energievoorkerken.nl of neem contact op met Marlies Guliker van Hellemans Consultancy: 030 767 09 88 / evk@hellemansconsultancy.nl

Het collectief Energie Voor Kerken is een initiatief van CIO-K in samenwerking met energie adviesbureau Hellemans Consultancy.

GREEN CHOICE

hellemans ENERGY CONSULTANCY

JUIST DE KERK

Donkey Mobile
WIJ GELOVEN IN DE TOEKOMST VAN DE KERK

Ga snel naar www.donkeymobile.app/pkn

ZIT BUITEN BIJ JOU VAN BINNEN? DAN ZOEKT BUITENHUIS JOU!

WIJ ZOEKEN ERVAREN HOVENIERS VOOR HET GROENONDERHOUD.

Wat wij vragen

- Je bent een teamspeler die graag in de buitenlucht werkt
- Een groene achtergrond of je bent bereid te worden opgeleid
- Je hebt communicatieve vaardigheden richting opdrachtgever
- Je kunt werkzaamheden zelfstandig uitvoeren
- Je bent in het bezit van rijbewijs B

Wat wij bieden

- Hecht team van medewerkers
- Goede arbeidsvoorwaarden

Stagiaires en degene die een bijbaan zoeken zijn ook welkom!

Buitenhuis Boskoop B.V.

www.buitenhuisboskoop.nl
contact@buitenhuisboskoop.nl
0172 - 217 598

Is jouw kerk te vinden?

Nieuw: Online dienst toevoegen!

Meld je kerk aan op kerkwijzer.nl

Op Kerkwijzer vind je een kerk die bij je past

'Van U is de toekomst' is de titel van de visienota 2020 waarin 'leven van genade' centraal staat. Wij hoeven de kerk niet te redden, stelt de visienota; God zelf draagt zorg voor zijn zending. Durven we ons als christenen steeds weer te laten roepen, en God te volgen op Zijn weg door de wereld? *woord&weg* vraagt het jonge ambtsdragers.

Deze keer: **Jeltje Anna Schuurman**, jeugdouderling in de Protestantse Gemeente Lemelerveld

“Het is belangrijk om mee te gaan met de tijd”

Naam: Jeltje Anna Schuurman

Leeftijd: 32 jaar

Lid van: de Protestantse Gemeente Lemelerveld

Ambt: jeugdouderling sinds januari 2019

Dagelijks leven: Jeltje Anna werkt als ECG-laborant bij de Isalaklinieken

Favoriete bijbeltekst:

Jezus zei: 'Ik ben de weg, de waarheid en het leven. Niemand kan bij de Vader komen dan door mij.' (Johannes 14:6)

“Deze tekst kregen we mee van de juf op de basisschool en is me altijd bijgebleven. Toen ik belijdenis deed, kreeg ik de bijbel van mijn beppe.

Na het overlijden van mijn pake en beppe heb ik die bijbel ingelijst, opengeslagen bij deze bijbeltekst. De tekst op hun graf is Johannes 14:2, *In het huis van mijn Vader zijn veel kamers.* Dat deze twee teksten zo dicht bij elkaar staan in de Bijbel vind ik erg bijzonder.”

Wat bezielt je om ambtsdrager te zijn?

“Ik wil de verbinding zoeken tussen jongeren en ouderen. Ik was al actief in de commissie themadiensten en de kindernevendienst maar hoefde niet lang na te denken over de vraag of ik jeugdouderling wilde worden. Mijn doel is om jongeren betrokken te houden bij de kerk, in de hoop dat ze later nog steeds met een warm gevoel terugdenken aan hun jonge jaren in de kerk.”

Wat betekenen het geloof en de kerk voor jou?

“Ik haal het geloof uit de dagelijkse dingen, ik ben niet iemand die de Bijbel er vaak bij pakt. Ik ben wel wat zoekende. Heeft God een rol in de coronacrisis en zo ja, hoe dan? Wie is Hij nou? Daar raak ik niet over uitgedacht.

Dat hoeft ook niet, zo lang ik er maar met andere mensen over kan praten. Bij ons in de kerk kunnen dat soort vragen gelukkig heel open besproken worden. Iedereen heeft zijn eigen invalshoek en inbreng. Het geeft me energie om van alle verschillende meningen en invalshoeken van mensen een dienst te maken die veel mensen aanspreekt.”

De aanwezigheid van jonge mensen wordt gezien als de sleutel tot toekomstbestendigheid. Hoe is dat in jouw gemeente?

“We hebben veel jonge mensen. We zien ze niet vaak op zondag, maar bij aparte diensten zoals een themadienst of schoolkerkdienst zijn ze wel aanwezig. Voor de activiteiten voor de jeugd is veel animo: de kindernevendienst, de *weekpreekcake* voor de groepen 7 en 8, en de *weekpreekbrunch* voor de jeugd van de middelbare school. Ik krijg veel energie als veel jongeren zich opgeven voor een activiteit als ‘nacht zonder dak’, en vervolgens met een blij gevoel weer naar huis gaan. Dat maakt mij enorm trots. Ik denk dat het uitmaakt dat ik zelf ook enthousiast ben. Hier in het dorp word ik vaak gegroet door jongeren, we blijven vaak even staan praten. Ik ben zichtbaar.”

Spreken jullie in de kerkenraad over de toekomst van de gemeente?

“Zeker, er wordt een paar keer per jaar concreet over vergaderd. Hoe kunnen we (jonge) mensen bij de gemeente houden en ervoor zorgen dat ze ook naar de kerk willen komen? Het zit ‘m ook in het aantrekkelijk maken van het kerkgebouw voor jongeren, met een eigen plek.”

Ben jij het type dat de kerk wil redden of laat je je meenemen in de beweging van Gods geest?

“Ik wil de kerk graag behouden maar niet ten koste van alles. Het is belangrijk om mee te gaan met de tijd. Wat willen jonge mensen en wat willen gezinnen? Vraag het ze, luister goed en doe er wat mee. In onze gemeente kan het zo zijn dat we een zondagochtendienst inruilen voor een fietspuzzeltocht met de gemeente. De oudere generatie heeft hier soms moeite mee maar er zijn genoeg mensen die gezellig meedoen. Dat schept ook verbinding tussen oud en jong. Dat zie je in het dagelijks leven terug, oud en jong groeten elkaar op straat.”

Het is 2051 en jij bent 62 jaar. Wat hoop je op zondag in de kerk aan te treffen?

“Ik hoop dat er nog een plek is om naartoe te gaan, de behoefte aan samenkomen zal blijven. Mijn kinderen vragen wanneer ze weer een keer naar de kerk mogen. Door corona was het er nog niet weer van gekomen, ze missen het.” 🕊

“Ik haal het geloof uit de dagelijkse dingen”

Veel protestantse gemeenten hebben hun adres in de Kerkstraat. In deze rubriek zoeken we ze op en vragen we naar het kerkelijk leven. Wat gaat er goed en wat geeft zorg?

Deze maand vertelt de **Protestantse Gemeente Delden** bij monde van **ds. Dick Juijn** over haar grootste vreugde en haar grootste verdriet.

Grootste vreugde

“Voor mij is dat de viering op zondagmorgen in een goede samenwerking tussen de verschillende mensen met een taak in de liturgie. Voor de kerkenraad is dat, denk ik, dat de kerk weer veel voller is en dat mensen weer met plezier naar de kerk gaan. Ook plezierig is dat de kerkenraad mensen van verschillende pluimage herbergt, er komen frisse, nieuwe ideeën. Daardoor sluiten meer mensen aan. In twee jaar tijd heb ik twaalf mensen in het ambt kunnen bevestigen. Interim-predikant Kees Bergström voor mij heeft goed werk gedaan. Wat hij zaaide, kan ik oogsten.”

Het grootste verdriet

“Ik maak me zorgen over de tijd die mensen in het geloof willen steken. Voor een activiteit door de week zijn veel mensen moeilijk te motiveren. Voor incidentele zaken is men wel te porren, maar minder voor verdieping, bijvoorbeeld een serie avonden om het geloof uit te spitten. Er komt een tijd dat we hiervoor samenwerking gaan zoeken met buurgemeenten.”

Dick Juijn

“In de kerkenraad komen frisse, nieuwe ideeën”

Het kerkgebouw

Het kerkgebouw is een rijksmonument met gewelfschilderijen die in de Reformatie zijn overgekalkt en in 1968 weer tevoorschijn gehaald. De raampartijen lijken een beetje gotisch. “Het heeft een prachtige sfeer. Als ik er voorga, voel ik dat er vele generaties lang gebeden, gezongen en gevierd is. Dat geeft het gevoel van een doorgaande lijn. Ik hoop dat generaties na ons het gebouw in stand houden.”

Delden

De Kerkstraat

De gemeente

De gemeente is vrij uitgestrekt, er horen allerlei buurtschappen bij. "Ik doe bezoekwerk vaak op de fiets en leg op een dag soms wel 50 kilometer af." Voor zijn komst had de gemeente een moeilijke periode. De kerkgang kreeg een knik. De laatste jaren is die weer gegroeid en komen er op een normale zondag een kleine 150 mensen. "We hebben ook aanloop van jonge gezinnen, soms uit andere gemeenten die gesloten zijn. En we hebben een bloeiende kinderkerk en jeugdkerk."

De straat

Midden in het centrum van Delden ligt het Kerkplein. Kerkgebouw, pastorie en kosterswoning zijn ommuurd. "Het voelt een beetje als een eiland. Tot ongeveer 1830 was er een begraafplaats bij. Dat is geruimd. Mijn hond komt nog wel eens met een bot aanlopen. Aan de zijkant van de toren heb ik een klein grafje gemaakt waar ik de botten herbegraaf, uit respect."

Jong geteld

Jong en kerk, het lijkt vaak een moeizame relatie. Veel gemeenten vergrijzen en het is niet eenvoudig om tieners betrokken te houden. Gelukkig zijn er ook gemeenten waar het krioelt van de kinderen en waar tieners hun thuis vinden. Wat is de crux van deze gemeenten? Voor mij: kinderen en tieners die gezien worden in hun eigenheid.

Ik moet denken aan het verhaal van Jezus die de kinderen zegent (Marcus 10:13-16). Zijn leerlingen vinden het maar niets. Kinderen tellen immers pas mee na hun bar mitswa, als ze twaalf jaar zijn en zelfstandig de Thora kunnen lezen. Is hun reactie herkenbaar? Zien wij jongeren vaak als belangrijk voor de toekomst, voor als we ze nodig hebben om onze plek in te nemen in de gemeente? En vragen we van jongeren misschien impliciet dat ze zich in de kerk moeten richten naar de gewoonten en normen van volwassenen?

God telt elk mens, ook het kind en de tiener

Jezus wees zijn leerlingen terecht en nam de kinderen in zijn armen. Wat een prachtig beeld: Jezus die een klein kind op zijn arm of een tiener naast Hem zegent. Jezus telt het kind en de tiener, niet later, maar nu.

Jong geteld. Kinderen en tieners zijn voor God even waardevol als volwassenen! Praktisch vraagt dat van een gemeente veel inzet en creativiteit, juist ook in coronatijd. Eén voorbeeld uit talloze activiteiten wil ik noemen. In de Marcuskerk in Den Haag verzorgt men een digitale nevendienst terwijl de volwassenen de (online)dienst in de kerkzaal blijven volgen. Na afloop ontvangen kinderen, tieners en volwassenen gezamenlijk de zegen.

Ds. René de Reuver
scriba generale synode

Jong en kerk. Het is een tweeenheid omdat God elk mens telt!

HET DILEMMA

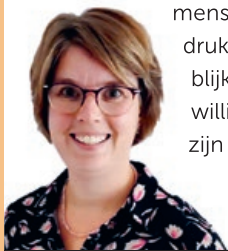
De Protestantse Kerk is een brede organisatie. De bron waaruit eenieder put is dezelfde, maar de onderlinge verscheidenheid in meningen en overtuigingen is groot. Die diversiteit is de kracht van de Protestantse Kerk. Omdat je je eigen mening kunt scherpen aan de mening van de ander, geven vier mensen die ieder een ander gezichtspunt vertegenwoordigen, een puntige reactie op het onderwerp.

Deze keer: Ze zoeken een kerk die bij hen past, en kijken een tijdje aan of ze het er kunnen vinden. Voor jongeren doet de naam van de kerk er nauwelijks nog toe. Ze sluiten zich aan bij een geloofsgemeenschap die past bij hun leefstijl en identiteit. Is dat 'kerkhoppen' erg?

Is 'kerkhoppen' erg?

"De meeste kerkhoppers zijn tussen de 20 en 40 jaar. Ze vragen zich af waar ze bij horen en waar ze

het verschil kunnen maken. De kerk moet daarop inspringen. In mijn eigen kerk in Wageningen hebben we besloten om drie jaar lang een speerpunt te maken van 'jeugd en jongeren'. We hebben gebouwd aan een gemeenschap voor jonge mensen met onder meer plekken waar kinderen zich thuis voelen en waar hun ouders omheen groeperen en met elkaar in gesprek raken. Dat werkt goed. Ik ben zelf een jonge moeder met kinderen van 1 en 3 jaar. Doorde-weeks moeten ze een paar dagen naar de opvang, dus wil ik op zondag graag met het hele gezin naar de kerk. De vorm van de huidige kerkdiensten sluit daar niet op aan. Kliederkerk is daarvoor een mooi alternatief. In mijn werkgemeente Harderwijk werken we met het boek *Growing Young*. In een breed Amerikaans onderzoek is gekeken naar succesfactoren in kerken waar veel jonge mensen vertegenwoordigd zijn. Een paar basisprincipes zijn: 'zet kinderen en jongeren centraal' en 'geef verantwoordelijkheid door'. Om dit te laten slagen moeten we 'werken aan een warme gemeenschap'. Denk bij het verdelen van taken dus ook aan jonge mensen, ze hebben het niet altijd te druk. In kerken met veel jonge mensen blijken er minder problemen om vrijwilligers te vinden; men wil onderdeel zijn van de warme gemeenschap."

Lisette Brandsma, jeugdwerker in Nederhorst den Berg en Harderwijk

"Als kerk een warme gemeenschap voor hen zijn"

"Ja en nee. Ja, omdat de plaatselijke gemeente jonge mensen verliest

en dat is erg en verdrietig. En dat is ook moeilijk, omwille van de toekomst en van de diversiteit; inbreng van jonge mensen wordt gemist. Nee, omdat het mooi is als jonge mensen elders een plek vinden waar ze kunnen groeien en bloeien in hun geloof. Jonge mensen trekken graag naar gemeenten die ergens voor gaan, ingaan op de vragen die zij hebben, waar ze kunnen reageren, serieus worden genomen. Ook de muziek en de sfeer zijn bepalend. Voor plaatselijke gemeenten betekent dit niet dat ze deze kerken moeten kopiëren; het zit niet in de vormen. Wel zouden ze in gesprek moeten gaan met deze generatie, hen serieus nemen, ruimte voor hen maken. Jonge mensen nemen ook hun verantwoordelijkheid, maar op een andere manier. Ze vergaderen korter en sneller, veel contact gaat via WhatsApp, activiteiten hoeven niet tot in lengte van dagen door te gaan. De vieringen op zondagochtend zouden een ander karakter kunnen krijgen, interactiever en met verschillende soorten muziek. Dat vraagt van kerkgangers bereidheid om te stretchen: het gaat niet alleen om jou in de kerk, je hoeft niet alles fijn te vinden. Het betekent ook niet dat je alles moet inleveren. Wees trouwens ook niet teleurgesteld als deze generatie niet op zondagochtend naar de dienst komt maar op een andere manier aansluit, door de week."

"Ruimte maken voor deze generatie"

Nynke Dijkstra, beleidssecretaris in de Protestantse Kerk

“Jonge mensen volgen hun dromen en idealen. Ze zoeken een kerk die daarbij aansluit

en een heldere boodschap heeft. Ik ken genoeg mensen die er moeite mee hebben als hun kind naar een andere kerk overstapt. Ik zeg dan altijd dat ze wel wat met hun geloof doen, dat ze de boodschap van Jezus Christus niet laten verwateren. Ik noem het niet kerkhoppen of shoppen, maar bewust kiezen voor een andere gemeenschap. Je kunt dat als gemeente wel willen voorkomen, maar dan doe je deze jonge mensen geen recht. Laat hen los, geef hen ruimte een kerk te vinden waar ze zich thuis voelen. De Amish-gemeenschap in Noord-Amerika kent het rumspringa. Vanaf de leeftijd van een jaar of 16 mogen Amish een tijd leven als de gemiddelde Amerikaan. Zo kunnen ze kiezen tussen het leven in de gemeenschap en het leven in de wereldse maatschappij. Jonge mensen maken hun eigen keuzes. Tijdens catechisatie aan tieners van de middelbare school hebben we weleens de opdracht gegeven om te gaan kijken bij een andere kerk. Daarna hadden we een gesprek over de ervaringen tijdens dat bezoek. Kijken bij een andere kerk is niet verkeerd om te ondervinden waar je je thuis voelt als

het gaat om het dienen en loven van God. Dat kan zitten in de beleving, in de mensen die je treft, in hoe je wordt behandeld. Dat thuisgevoel is belangrijk, en dat gun je iedereen.”

Rina Mulderij, predikant in de Protestantse Gemeente Grootegast-Sebaldeburen

“Het gaat om een bewuste keuze voor een gemeenschap”

“Thuisgevoel is belangrijk, en dat gun je iedereen”

“Jongeren die kerkhoppen zijn heel gemotiveerde jongeren die aansluiting zoeken

bij hun eigen tijdgeest, cultuur en beleving. Als ze zich niet meer thuis voelen in de gemeenschap waarin ze geplaatst zijn, kunnen ze beter gaan dan helemaal afhaken. Dat geldt ook als ze door iemand anders worden meegenomen naar een kerk waar het beter toeven is door bijvoorbeeld de muziek.

Ik geef trainingen in kerken waar het aan de orde is dat jongeren vertrekken. Als een jongere bij een andere plaatselijke kerk een plek vindt, zeg ik tegen deze kerken: zegen het, laat het gebeuren, wees er blij mee. Als het vaker gebeurt, stel jezelf dan als gemeente wel de vraag wat dat zegt over je gemeente. Wat maakt dat jullie zijn wie jullie zijn en wat is daarin aantrekkelijk voor jongeren? Ga niet een hippe gemeente kopiëren maar ga op zoek naar de eigen kracht van de gemeente. Breng dat voor het voetlicht.

In gesprek met jongeren vraag ik: is dit een wijze stap? Kun je misschien op een andere plek af en toe bijtanken en met die ervaring wat doen in je eigen gemeente? Kun je niet beter dienend aanwezig zijn op je eigen plek? Maar als ze eenmaal ergens anders aan geroken hebben, blijkt dat ingewikkeld. Dan blijft dit over: elke vorm waarin een jongere zich bewust wil aansluiten bij een gemeente, juich ik toe.”

Corjan Matsinger, jongerenwerker en godsdienstleraar

Paaswakes, concerten en gespreksbijeenkomsten door heel Nederland

The Passion 2021: voor iedereen dichtbij

#ikbenervoorjou, dat is het thema van The Passion 2021. De Protestantse Kerk heeft nadrukkelijker dan ooit een rol bij het bekende jaarlijkse paasevent. Met The Passion 40daagse en materialen om in gesprek te gaan, kan het paasverhaal breed gedeeld worden.

In aanloop naar de landelijke Passion op Witte Donderdag organiseert de Protestantse Kerk, samen met lokale kerken, laagdrempelige Passionwakes en kleinschalige concerten: The Passion 40daagse. De Passionwakes - toegankelijke paasbijeenkomsten rond een replica van het bekende Passionkruis - en de concerten worden tijdens de Veertigdagentijd door het hele land georganiseerd, coronaproof. Voor het organiseren van de Passionwakes ondersteunt de Protestantse Kerk gemeenten desgewenst met ideeën en materialen, waaronder het Passionkruis. Hierbij is ruimte voor eigen invulling. Het aansluitende concert wordt gegeven door artiesten en muziekgroepen die verbonden zijn aan Zingen in de Kerk, onderdeel van de Protestantse Kerk.

Nieuw perspectief

“Ik zie er enorm naar uit om, na een jaar waarin er bijna niets kon, weer iets te kunnen organiseren”, zegt Theo Pieter de Jong, predikant van de Beatrixkerk in Ede. Zijn gemeente doet mee met The Passion 40daagse en organiseert een klassiek concert via Zingen in de Kerk, en daarbij een Passionwake. De Jong ziet hierin een missionaire kans: “Het is een mooie gelegenheid om het paasverhaal breed te delen. Pasen is voor mij het mooiste moment van het kerkelijk jaar. Meer dan bij elk ander moment laat Pasen ons het hart van het evangelie zien: God die de duisternis overwint. In onze gemeente hebben we in de Veertigdagentijd altijd al diverse activiteiten en speciale diensten, te beginnen op Aswoensdag, en het liefst zou ik dat nog uitbreiden. We weten nu nog niet precies hoe we de Passionwake van The Passion 40daagse invullen, maar duidelijk is wel dat het zal gaan over nieuw perspectief en over de hoop die Pasen brengt. Dat is ook voor mensen buiten de kerk een prachtige boodschap.”

Het thema van The Passion, #ikbenervoorjou, is bedoeld om stil te staan bij de vraag wat het betekent dat Jezus er voor mensen wil zijn, én voor wie wij er willen zijn. “De belofte die Jezus 2000 jaar geleden deed - ‘Ik ben er voor jou’ - is nog altijd van grote betekenis”, vindt Jurjen de Groot, directeur van de dienstenorganisatie van de Protestantse Kerk. “Deze vijf woorden hebben in de afgelopen maanden van onzekerheid en verwarring extra waarde gekregen.”

Waardevolle levensthema's

“The Passion is een mooi startpunt voor een gesprek met vrienden, burens of gemeenteleden over waardevolle levensthema's. Voor een predikant kan het een aanleiding zijn om met bijvoorbeeld dertigers aan de rand van de gemeente in gesprek te

gaan”, zegt Martijn Vellekoop, coördinator Missionair Werk bij de Protestantse Kerk. Samen met zijn team heeft hij hier materialen voor ontwikkeld die voor twee momenten kunnen worden ingezet. “Allereerst kun je mensen uitnodigen om thuis of in de kerk met elkaar naar The Passion te kijken. Zo'n avond kun je beginnen met een maaltijd. Met hoeveel mensen dat kan, hangt uiteraard af van de coronamaatregelen. We hebben gespreksvragen gemaakt om na de uitzending met elkaar door te kunnen praten. Vervolgens kun je een week later nog eens afspreken. Voor die bijeenkomst zijn er materialen rond het thema #ikbenervoorjou beschikbaar. Om het gesprek op gang te brengen is er een kort filmpje waarin artiesten uit The Passion vertellen hoe zij er voor anderen willen zijn.”

Om mensen uit te nodigen om samen naar The Passion te kijken en erover in gesprek te gaan, is er een klein 'programmaboekje' gemaakt. Hierin staan interessante weetjes over The Passion en de hoofdrolspelers van dit jaar, en suggesties voor een goed gesprek.

Uitzending met Pasen

Ook nieuw is een uitzending ná The Passion, met als titel 'Het verhaal gaat door'. Deze uitzending laat zien wat er gebeurt met de personages Petrus, Maria en Jezus vanaf het moment dat The Passion op Witte Donderdag stopt, op weg naar Pasen. 'Het verhaal gaat door' wordt uitgezonden op NPO 1. 🐦

Meer informatie over The Passion 40daagse en het gespreksmateriaal vindt u op protestantsekerk.nl/pasen.

“Pasen brengt nieuw perspectief; ook voor mensen buiten de kerk een prachtige boodschap”

Exclusief verkrijgbaar bij:

Kaarsenfabriek
hoogeland-kristen

Wasreliëf van het logo van de Protestantse Kerk in Nederland voor het aanbrengen op kaarsen welke gebruikt kunnen worden als:

- paaskaars
- kaars op avondmaalstafel
- kaars als geschenk

Tevens te combineren met reliëfs uit ons paaskaarsarchief of met een tekst naar keuze. Neem voor meer informatie contact op met een van onze medewerkers.

Albert Einsteinweg 21
6045 GX Roermond
T: +31(0)475 33 20 51
F: +31(0)475 33 46 10
roermond@nl.bolsius.com
www.hoogeland-kristen.nl

Member of the Bolsius Group

*Met toestemming van de dienstenorganisatie van de Protestantse Kerk in Nederland

“Doorverbinden is leuk. Verbinden vind ik mooier.”

Je komt als geroepen.

Ben jij goed in je vak en zoek je graag de verbinding met anderen? Kom dan eens praten bij de Dienstenorganisatie van de Protestantse Kerk in Nederland. Wij zijn een organisatie waar je de kans krijgt om jouw stem te laten horen. Of dat nu is bij de receptie, binnen HR, Finance of bijvoorbeeld Communicatie. Wil jij net als wij van betekenis zijn voor de kerk? Je komt als geroepen. Kijk voor meer informatie en vacatures op werkvoordekerk.nl

Protestantse Kerk

Vindplaats van geloof, hoop en liefde

- Hervormde Gemeente Meerkerk
jongerenwerker (16 uur)
 reageren uiterlijk 9 januari
- Dienstenorganisatie Protestantse Kerk
lid Auditcommissie
 reageren uiterlijk 11 januari
- Protestantse Gemeente Aagtekerk-Domburg
predikant (32 uur)
 reageren uiterlijk 14 januari
- Protestantse Wijkgemeente Grote Kerk, Apeldoorn
predikant (40 uur)
 reageren uiterlijk 15 januari
- Protestantse Gemeente Leiderdorp
predikant (40 uur)
 reageren uiterlijk 25 januari
- Protestantse wijkgemeente Maarland, Loppersum-Zeerijp
predikant (40 uur)
 reageren uiterlijk 28 januari
- Protestantse Gemeente Kudelstaart
predikant (32 uur)
 reageren uiterlijk 30 januari
- Protestantse Gemeente Roodeschool
 en Gereformeerde Kerk 't Zandt-Godlinze
predikant (28 uur)
 reageren uiterlijk 1 februari
- Protestantse Gemeente Schouwen aan Zee
 (kernen Renesse en Scharendijke)
predikant (1,0 fte)
 reageren uiterlijk 19 februari
- Dienstenorganisatie Protestantse Kerk
ambulant predikanten
 Gereformeerde Kerk Klundert (14 uur)
 Hervormde Gemeente Haastrecht (18 uur)
 Kruispuntgemeente Eindhoven (8 uur)
 Protestantse Gemeente Poortugaal (20 uur)
 Protestantse Gemeente Den Helder (18 uur)
- Mobiliteitspool Protestantse Kerk
jeugdwerkers en kerkelijk werkers
 voor verschillende gemeenten

#2

Februari 2021

EEN GOED GESPREK

**Jack de Koster over
samenwerking tussen
gemeenten**

SPECIAL

**Proactief
financieel beleid
helpt gemeenten
vooruit te kijken**

DILEMMA

**Leven als vrienden,
rekenen als vijanden?**

De volledige vacatures vindt u op protestantsekerk.nl/vacatures. Wilt u uw eigen vacature vermeld zien in het volgende nummer van *woord&weg* (verschijningsdatum 12 februari)? Stuur dan uiterlijk 18 januari uw vacature in via [protestantsekerk.nl/aanleveren-vacatures](mailto:aanleveren-vacatures@protestantsekerk.nl).

COLOFON

Inspiratiemagazine
van de Protestantse
Kerk in Nederland,
verschijnt 9 keer
per jaar.
januari 2021

hoofredacteur: Marloes Nouwens-Keller **eindredacteur:** Janet van Dijk
redactie: Hugo Bulk, Jedidja Harthoorn **vormgeving:** tinekewerkt.nl
illustratie: Studio Vandaar **coverfoto:** Sandra Haverman
redactie-adres: wew@protestantsekerk.nl, protestantsekerk.nl/woordenweg
abbonement: Een (gratis) abonnement nemen of wijzigen:
abbonementen@protestantsekerk.nl, tel. (030) 880 18 80.
druk: Habo DaCosta, Vianen
 ISSN 2543-3261
 Overname van artikelen is toegestaan met bronvermelding.
 Voor mensen met een leesbeperking is *woord&weg* verkrijgbaar in
 braille, grootletter, digitale en gesproken vorm.
 Gratis abonnement via: CBB, (0341) 56 54 77, klantenservice@cbb.nl.

**Editie 2 verschijnt
12 februari 2021**

Wat heeft Ellen Sonneveld met diaconaat?

Het schaap met de vijf poten bestaat niet. De een heeft nou eenmaal meer met jeugdwerk dan met jodendom, de ander meer met pastoraat dan met diaconaat. Predikanten en kerkelijk werkers onder de loep.

Ellen Sonneveld is diaconaal predikant van de Protestantse Gemeente Enschede

Wat gebeurt er in uw gemeente aan diaconaat voor de eigen gemeenteleden?

“Wij doen als diaconie voor onze stadgenoten hetzelfde als voor onze gemeenteleden. We bieden hulp als dat nodig is, ongeacht wie het betreft. Daarnaast stimuleren we gemeenteleden om zelf diaconaal bezig te zijn. Zo hebben we de spullendienst opgezet: gemeenteleden kunnen dingen aanbieden die ze zelf niet meer nodig hebben. Via de wijkcoaches van de gemeente Enschede, die weten waar armoede is, vinden die spullen weer een bestemming. Zo delen we als gemeente wat we hebben. Ook kinderen en jongeren laten we daarin meedoen. Laatst deden we een talentenproject. De kinderen kregen een klein bedrag waarmee ze moesten ‘woekeren’. Het uiteindelijke bedrag ging naar Stichting Jarige Job.”

“De keuken is het hart van de kerk geworden”

Wat gebeurt er in uw gemeente aan diaconaat voor de stad?

“Van alles! Zes jaar geleden zijn alle wijkkerken gesloten en hebben we het grootste kerkgebouw grondig verbouwd. Nu is het een ontmoetingsruimte die elke dag open is. Iedereen kan binnen komen lopen voor een kop koffie en een praatje, nu door corona helaas even niet. Verder hebben we als diaconie veel geld gestoken in een professionele keuken en organiseren we naovermaaltijden. Dat is een enorm succes, er is zelfs een wachtlijst. Samen koken en eten werkt zo verbindend! De keuken en daarmee de maaltijd is eigenlijk het hart van de kerk geworden.

Zelf werk ik als diaconaal predikant de helft van mijn tijd in het inloophuis in de binnenstad. Daar komen mensen met allerlei soorten problematiek die we, al dan niet met een doorverwijzing, zo goed mogelijk proberen te helpen.”

Wat heeft Ellen Sonneveld met diaconaat?

Het schaap met de vijf poten bestaat niet. De een heeft nou eenmaal meer met jeugdwerk dan met jodendom, de ander meer met pastoraat dan met diaconaat. Predikanten en kerkelijk werkers onder de loep.

Ellen Sonneveld is diaconaal predikant van de Protestantse Gemeente Enschede

Heeft u vroeger zelf weleens meegedaan aan een diaconale activiteit?

“Ik ben 15 jaar lang als pastoraal medewerker meegeweest met de diaconale vakantieweken in De Werelt in Lunteren. Het begon ermee dat ik na een scheiding alleen kwam te staan en graag de jaarwisseling zinvol wilde doorbrengen. Heel bijzonder om met kwetsbare mensen die je niet kent juist in die week na te denken over de betekenis van het leven en zicht op de toekomst. Die gesprekken hebben mij veel gebracht, ik put daar nog steeds uit.”

Als er in uw gemeente maar één collecte zou zijn, zou u die dan bestemmen voor de kerk of voor de diaconie?

“Het is hier beleid dat we binnen nu en zeven jaar van ons vermogen afkomen. We vinden dat het geld niet gegeven is om vast te houden. Daarnaast geloven we dat God voor ons zorgt. Dat vertrouwen is niet beschaamd gebleken; vorig jaar kregen we zomaar een enorm legaat. Dat willen we besteden aan mensen die zijn getroffen door de coronacrisis. Toch zou ik de collecte bestemmen voor de diaconie. Dat is zo'n mooi symbool: we komen op zondag bij elkaar om van God te ontvangen en dat delen we vervolgens weer uit. Dat houden we niet voor onszelf. Het geld voor de kerk komt er wel, daar geloof ik heilig in.”

Wat gebeurt er in uw gemeente aan buitenlands diaconaat?

“Onze jeugd-predikant zou met de jongeren een diaconale reis naar Armenië maken, om een speeltuin bij een kindertehuis op te knappen. Corona gooide roet in het eten. Nu gaan de jongeren er met de actie ‘Koop-een-cake-voor-een-kerstpakket’ voor zorgen dat er in de decembermaand pakketten worden uitgedeeld aan de kinderen van het kindertehuis.”

“We delen als gemeente wat we hebben”

